

PORZĄDEK SŁÓW

GRAMATYKA. TEKST. STYL. DISKURS

Wydawnictwo
Uniwersytetu Gdańskiego

PORZĄDEK SŁÓW

GRAMATYKA. TEKST. STYL. DYSKURS

Nowożenowa-

Profesor Zoja Nowożenowa

PORZĄDEK SŁÓW

GRAMATYKA. TEKST. STYL. Dyskurs

Księga jubileuszowa dedykowana
Profesor Zoi Nowożenowej
z okazji 45-lecia pracy naukowej

ПОРЯДОК СЛОВ

ГРАММАТИКА. ТЕКСТ. СТИЛЬ. ДИСКУРС

Юбилейная монография, посвященная
45-летию научной деятельности
профессор Зои Л. Новоженовой

pod redakcją/pod redakцией

Tatiany Kananowicz i Aleksandry Klimkiewicz

Wydawnictwo
Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2019

Recenzja
Dr hab. Jolanta Lubocha-Kruglik, prof. UŚ

Redakcja tekstów rosyjskich
Tatiana Kananowicz

Redakcja tekstów polskich
Justyna Widzicka

Projekt okładki i stron tytułowych
Andrzej Taranek
na podstawie koncepcji Aleksandry Klimkiewicz

Na okładce
Fragment obrazu Williama Turnera *Ostatnia droga Temeraire'a*,
ze zbiorów National Gallery w Londynie
(na prawach wolnego dostępu z zasobów Wikimedia Commons)

Skład i łamanie
Urszula Jędryczka

Publikacja sfinansowana przez:
Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Gdańskiego
Prodziekana ds. Nauki Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego
Wydział Filologiczny Uniwersytetu Gdańskiego
Katedrę Językoznawstwa i Translatoryki Uniwersytetu Gdańskiego
Instytut Rusycystyki i Studiów Wschodnich Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-727-9

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp (Tatiana Kananowicz).....	9
Вступительное слово (Tatiana Kananowicz)	13
Nota biograficzna (Tatiana Kananowicz, Aleksandra Klimkiewicz).....	17
Биография (Tatiana Kananowicz, Aleksandra Klimkiewicz).....	21
Dorobek naukowy Profesor Zoi Nowożenowej / Список научных трудов профессора Зои Л. Новоженовой	25

GRAMATYKA / ГРАММАТИКА

ОЛЬГА Б. СИРОТИНИНА Можно ли считать русский порядок слов свободным?	41
МАРГАРИТА А. КОРМИЛИЦЫНА Семантические преобразования глагольной лексики в русском простом предложении	51
ТАТЬЯНА И. СТЕКСОВА Модусные смыслы изъяснительной конструкции (на примере <i>я говорю, что...</i>)	59
ТАТИАНА КАНАНОВИЧ Модель предложения в синтаксических теориях	68
DUŠAN-VLADISLAV PAŹDJERSKI Porządek w normie. Problem normalizacji języka kaszubskiego w działalności Rady Języka Kaszubskiego (2007–2016)	78

TEKST / ТЕКСТ

DOROTA ŹYŁKO, BOGUSŁAW ŹYŁKO Od Bachtina do Austina	89
HENRYK FONTAŃSKI Регистровая характеристика образов памяти в романе Ольги Токарчук <i>Бегуны</i> и его переводе на русский язык	103

СВЕТЛАНА С. ВАУЛИНА	
Текстообразующая роль экспликаторов субъективно-модальных значений в рассказах А.П. Чехова	114
МИХАИЛ Ю. ФЕДОСЮК	
Эпистолярный жанр русской речи до и после Петра I	122
MAŁGORZATA KUDLIK-JĘDRUCH	
Феномен Гарри Поттера как явления массовой культуры	132

STYL / СТИЛЬ

ТАТЬЯНА В. ШМЕЛЕВА	
Отчество как элемент русской антропонимии и как стилистический приём	147
ZDEŇKA NEDOMOVÁ	
Термины <i>styl</i> и <i>stilistika</i> в русском и чешском языках	157
НАСИМА С. ШАРАФУТДИНОВА	
Иноязычные заимствования в современных терминологиях русского и английского языков	166
GRAŻYNA LISOWSKA	
Языковая практика: снижение речевого стандарта	177
ALEKSANDRA KLIMKIEWICZ	
Порядок лексических минимумов и вопрос методического обеспечения новой специальности <i>Методика обучения РКИ для специальных целей</i>	186
OLENA YEGOROVA	
Языковые клише в польско-русском юридическом переводе	199

DYSKURS / ДИСКУРС

ALEKSANDER KIKLEWICZ	
Informacja semantyczna w dyskursie wizerunkowym	213
ALICJA PSTYGA	
Z badań nad polskim dyskursem medialnym: konotacja wartościująca frazematycznych struktur tekstowych	227
EWA KOMOROWSKA	
Magia miłosna roślin w Słowiańszczyźnie. Wybrane zagadnienia	235
REGINA WYŻKIEWICZ-MAKSIMOW	
Kulturowo-językowy obraz <i>pszczoły</i> i <i>osy</i> w perspektywie porównawczej (na materiale polskim i serbskim)	251
DANUTA STANULEWICZ	
Kilka uwag o barwie brzoskwiniowej (badania korpusowe)	262

ŻANNA ŚLADKIEWICZ

Принцип трех «С» в эпатажной социальной рекламе: секс,
смерть и смех 276

URSZULA PATOCKA-SIĞŁOWY, MONIKA RZECZYSCA

Środki eksplikacji oceny w języku Siergieja Wiktorowicza Ławrowa 295

MARCIN TRENDOWICZ

Возвращение Штирлица. Легендарный разведчик в современном
российском дискурсе 305

WSTĘP

„Dzisiaj Wagę czeka coś zupełnie innego niż wczoraj”.
Wróżka Wanga pisała, od razu widać. Poczułem się pełny nadziei.
Aleksander Cypkin¹

Monografia wieloautorska, którą oddajemy do rąk Czytelnika, jest zbiorem artykułów dedykowanych – z okazji czterdziestopięciolecia pracy zawodowej – Pani Profesor Zoi Nowożenowej: utalentowanej rusycystce, doświadczonej wykładowczyni, nieprzeciętnej osobowości i uroczej kobiecie. W artykułach autorzy poruszają główne tematy dociekań naukowych Pani Profesor, takie jak: stylistyka, składnia, socjolingwistyka, translatoryka, teoria tekstu i dyskursu. Jest to także książka o obiekcie ciągłych poszukiwań naszej bohaterki, którym był i jest porządek słów / porządek w słowach, rozumiany tu metaforycznie². W językoznawstwie, jak niejednokrotnie podkreślała Pani Profesor w naszych rozmowach, badamy różne porządki słów: słowa w systemie gramatycznym i leksykalnym, połączenia słów w tekście i dyskursie. Językoznawstwo jest nauką o porządku słów / porządku w słowach. Na wyższym poziomie jest to również nauka o *porządkowaniu*, o poszukiwaniach mechanizmów, które mogłyby *uporządkować* obserwowane zjawiska. I choć przed naszą Jubilatką jeszcze długa droga, wiele rzeczy w jej badaniach znalazło już swój *porządek*. Świadectwem tego jest prezentowana książka.

Poważnego stosunku do wielkiej nauki nauczył Jubilatkę rodzinny Saratów i szkoła saratowska. Pierwszymi wykładami wygłoszonymi przez Panią Profesor były stylistyka i kultura języka. W Saratowie panowała atmosfera bogatego życia intelektualnego i naukowych poszukiwań w gronie miłośni-

---

¹ А. Цыпкин, *Женщины непреклонного возраста и др. беспринципные истории*, Москва 2017. Przekład cytatu: T. Kananowicz.

² Zdajemy sobie sprawę z tego, że w języku polskim na określenie zjawiska nazywanego po rosyjsku *порядок слов* używa się terminu *зык wyrazów*. Zdecydowałyśmy się jednak posłużyć dosłownym tłumaczeniem rosyjskiego zwrotu, aby zaakcentować semantykę porządku / porządkowania / uporządkowania – kosztem straconej terminologiczności.

ków nauki. Wspominając ten okres, Pani Profesor opowiada, jak w trakcie seminariów i na przerwach omawiało się modele zdań, jak ważne było przypasowanie zdania do tego lub innego modelu. O atmosferze tamtych czasów i więziach spajających bliskich sobie ludzi świadczy często opowiedana przez Panią Profesor historia, którą zawarła w swojej książce jej przyjaciółka Natalia Kołosowa. Pozwolę sobie przytoczyć tę historię w całości w tłumaczeniu własnym: „Pewnego dnia moja przyjaciółka Zoja otrzymała pocztówkę bez adresu zwrotnego i bez tekstu. Tylko jej adres nakreśliła czyjaś ręka. Zakłopotana mama Zoi, po uważnym obejrzeniu przesyłki, przyniosła ją do pokoju i powiedziała ze zmartwieniem, że ktoś musiał się pomylić. Jakże wielkie było jej zdumienie i prawie przerażenie, kiedy Zojka, rzuciwszy okiem na pocztówkę, odparła: «Aha, to od Olgi Borysowny (Sirotininy – T.K.). Tak, wiem, czego chce. Już wszystko zrobiłam». Sytuacja była komiczna, ale postrzegam tę scenę w wymiarze symbolicznym. Wydział skupia ludzi, którzy rozumieją się bez słów. Komunikacja niewerbalna zaś świadczy o stabilności systemu”³.

Owocne okazały się również wyjazdy do moskiewskiego Instytutu Języka Rosyjskiego im. W.W. Winogradowa Rosyjskiej Akademii Nauk: inteligentną dziewczynę „o wyjątkowej wrażliwości językowej” zauważyła Galina A. Zołotowa. Rozpoczął się okres moskiewski i studia doktoranckie, zakończone obroną pracy doktorskiej. Moskwa otworzyła nowe horyzonty, wyznaczyła jeden z najważniejszych kierunków dociekań naukowych. „Powinnaś znać się na wszystkim, o czym piszesz. Powinnaś być górą lodową”. I była nią, godzinami przesiadując w uniwersyteckiej bibliotece.

Wtedy też zrodziło się zainteresowanie tekstem miejskim, pojawił się problem słowa – ojczystego i zapożyczonego – w komunikacji miejskiej. Zaowocowało to później badaniami nad wtętami obcojęzycznymi, nad mechanizmami funkcjonowania rosyjskiego dyskursu w jego różnych odmianach, nad międzykulturowymi aspektami dyskursywnych paraleli polsko-rosyjskich. Było to też naturalnym efektem przeprowadzki do Polski: pojawiły się nowe przestrzenie do analizy i twórczej interpretacji.

Przeprowadzka do Gdańska, praca na Uniwersytecie Gdańskim i w Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku były prawdziwą szkołą życia, w tym okresie nastąpił również rozkwit kariery i potencjału naukowego. Stare pomysły były kontynuowane i finalizowane – powstała autorska teoria składniowa znana pod nazwą *koncepcji zdania czasownikowego w języku rosyjskim*. Pojawiły się też nowe wyzwania naukowe w postaci komunikacji międzykulturowej i przekładoznawstwa. Na temat ostatniego Pani Profesor żartuje: „Życie zmusiło mnie do bycia przekładoznawcą”. To nie do końca

---

³ Н. Колосова, *Провинция без моря. Мифы и судьбы города С.*, Саратов 2015.

prawda. Z jednej strony, rozumiejąc konieczność modernizacji gdańskiej rusycystyki, Pani Profesor była jednym z inicjatorów organizacji Katedry Translatoryki i Komunikacji Międzykulturowej w ramach Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej. To ona stworzyła spójną koncepcję Katedry, zaproponowała przedmioty i od podstaw – wraz ze współpracownikami – przygotowała program nauczania według nowej specjalności. Jako Kierownikowi Katedry udało jej się zdobyć uznanie dla gdańskiej translatoryki w szerokich kręgach polskiej społeczności akademickiej. Z drugiej strony zainteresowanie przekładem jako szczególnym rodzajem komunikacji międzykulturowej było naturalnym wynikiem funkcjonowania w obcej kulturze, którą należało opanować. I opanowanie odbywało się jedyną dobrze znaną jej drogą – drogą interpretacji naukowej.

Z wyjątkową serdecznością Pani Profesor wspomina Słupsk i Pomorską Akademię Pedagogiczną, gdzie przez długi czas kierowała Katedrą Językoznawstwa. Ludzie, z którymi przyszło jej pracować, byli nie tylko cudownymi kolegami, lecz i wspaniałymi profesjonalistami. „Praca w Polsce na dwóch uczelniach wzmocniła mnie z każdej strony”.

Wnikliwa obserwacja zmian zachodzących w rosyjskim dyskursie narodowym w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, które były przełomowe nie tylko w społeczno-politycznej, lecz również w światopoglądowo-werbalnej przestrzeni Rosji, doprowadziła do zwrócenia uwagi na kształtowanie się nowych formacji dyskursywnych, w szczególności zaś – na tworzenie się i rozwój dyskursu irracjonalnego. Właśnie z tym tematem Pani Profesor jest kojarzona w polskich kręgach naukowych. W Rosji pozostaje przede wszystkim specjalistką od składni.

Geografię życiowej i naukowej drogi Pani Profesor odzwierciedlają zawarte w księdze artykuły. Nie ma w tym nic dziwnego: wszędzie potrafi zjednać sobie sympatię, zarazić pasją i inspirować dzięki wyjątkowej umiejętności dostrzegania nowych zjawisk, mówienia o nich lekko i przystępnie. Znajdziemy tu zarówno rodzinny Saratów, reprezentowany przez legendarne nazwiska, jak i drugą ojczyznę – Gdańsk: środowisko gdańskich rusycystów, slawistów, lojalnych kolegów, uczniów i wychowanków. Są tu też oddani przyjaciele ze Słupska, Olsztyna, Katowic, Moskwy, Kaliningradu, Nowogrodu, Nowosybirsk, Ulianowska, Ostrawy... Wszyscy chcieliśmy zaznaczyć swoją obecność w życiu naszej bohaterki, a także jej obecność w naszym życiu i w naszych pracach naukowych.

Tatiana Kananowicz

ВСТУПИТЕЛЬНОЕ СЛОВО

«У Весов сегодня все будет не так, как вчера».
Ванга писала, сразу видно. Но надежда во мне поселилась.
А. Цыпкин¹

Коллективная монография, которую мы предлагаем вниманию читателя, – это собрание статей коллег и друзей талантливого профессора-русиста, опытного педагога, исключительно неординарной личности и очаровательной женщины – Зои Леонидовны Новоженовой. В статьях монографии обозначились основные вехи научных интересов Зои Леонидовны: стилистика, синтаксис, социолингвистика, перевод и переводоведение, теория текста и дискурса. Это книга и о цели пути, об объекте постоянных поисков нашей героини – порядке слов / порядке в словах, который в данном случае является метафорой. В языкознании, как неоднократно в наших беседах подчеркивала Зоя Леонидовна, мы исследуем разные порядки слов: слова в лексической и грамматической системе, объединение слов в тексте и дискурсе. Языкознание – это наука о порядке слов, о порядке в словах. На высшем уровне – это также наука об «упорядочивании», о поисках механизма, который смог бы привести в порядок подвергаемые наблюдениям явления. И хотя путь не пройден, но, как пишут коллеги, цель достигнута, и эта книга тому свидетельство.

Серьезное отношение к большой науке воспитывает родной Саратов и саратовская школа. Первыми лекциями, прочитанными Зоей Леонидовной, были стилистика и культура речи. С Саратовом связана атмосфера насыщенной интеллектуальной жизни и научных поисков среди единомышленников. Вспоминая этот период, Зоя Леонидовна рассказывает, как на семинарах и даже на переменах обсуждались модели предложений, и как это было жизненно важно – понять, что же это за модель. Об атмосфере того времени и о степени сплоченности исследова-

---

¹ А. Цыпкин, *Женщины непреклонного возраста и др. беспринципные истории*, Москва 2017.

довательского коллектива свидетельствует часто рассказываемая Зоей Леонидовной история, вошедшая в книгу ее подруги Н. Колосовой, которую я позволю себе привести здесь полностью: «Однажды моя подруга Зоя получила по почте открытку без обратного адреса и без текста. Только ее адрес был написан чьей-то рукой. Мама Зои, с недоумением оглядев послание, принесла его в комнату и сказала с досадой: вот, де, кто-то прислал по ошибке. Каково же было ее изумление и почти ужас, когда Зойка, мельком взглянув на открытку, сказала: „А, это Ольга Борисовна... (Сиротинина – Т.К.). Да, я знаю, что она хочет. Я уже сделала все“. Несмотря на комичность ситуации, сценка представляется мне символичной. Факультет – это сообщество людей, которые понимают друг друга без слов. А существование невербальных способов общения говорит о прочности системы»².

Свои плоды приносят и поездки в московский Институт русского языка им. В.В. Виноградова Российской Академии Наук: ученую девочку «с исключительным языковым чутьем» замечает Г.А. Золотова, и с этого начинается московский период и аспирантура, закончившаяся защитой кандидатской диссертации. Москва открывает новые горизонты, обозначает одно из главных направлений научных поисков. «Ты должна быть айсбергом. Ты должна знать все, о чем ты пишешь даже вскользь». И она была, часами просиживая в библиотеке.

Рождается интерес к городскому тексту, появляется проблема слова в городской коммуникации – родного и заимствованного. Позже это приведет к интересу к иноязычным вкраплениям, к механизмам функционирования национального – русского – дискурса в его разных ипостасях, к межкультурным дискурсивным – польско-русским пересечениям. Это было закономерным результатом переезда в Польшу: у ученого появились новые пространства для осмысления и творческой интерпретации.

Переезд в Гданьск, работа в Гданьском университете и в Поморской академии в Слупске – это школа жизни, а также расцвет карьеры, мобилизация научного потенциала. Старые идеи получают логическое завершение, оформляются в авторскую синтаксическую теорию, известную под названием концепции глагольного предложения в русском языке. Открываются и новые научные горизонты, каковыми становятся проблемы межкультурной коммуникации и переводоведения. По поводу последнего Зоя Леонидовна шутит: жизнь заставила стать переводоведом. Это, конечно, и так, и не так. С одной стороны, понимая необходимость в модернизации гданьской русистики, она становится одним

---

² Н. Колосова, *Провинция без моря. Мифы и судьбы города С.*, Саратов 2015.

из главных инициаторов создания и организатором Кафедры переводоведения и межкультурной коммуникации: предлагает курсы и с нуля, при помощи коллег разрабатывает программу обучения по новой специальности. Возглавляя новую кафедру, Зоя Леонидовна добивается ее широкого признания в польском научном сообществе. Гданьская транслаторика становится заметной в дискурсе польской высшей школы и получает положительную оценку. С другой стороны, интерес к переводу как особому виду межкультурной коммуникации был закономерным результатом пребывания в инокультурной среде, которую следовало освоить. И освоение происходило тем единственным хорошо известным ей путем – путем научного осмысления.

С исключительной теплотой Зоя Леонидовна вспоминает Слупск и Поморскую академию, где она долгое время была заведующей кафедры языкознания. Люди, с которыми довелось работать, были не только чудесными коллегами, но и замечательными профессионалами. «Работа в Польше в двух вузах укрепила меня со всех сторон».

Наблюдая с повышенным вниманием за тем, что происходит с российским национальным дискурсом (а, напомним, 90-е гг. XX в. были переломными не только в политико-социальном, но и в мировоззренческо-речевом пространстве России) Зоя Леонидовна обращает внимание на возникновение новых дискурсивных формаций, а в частности – на становление и развитие иррационального дискурса. Именно с этой темой она ассоциируется в польских научных кругах, в России оставаясь прежде всего синтаксистом.

География жизненного и научного пути Зои Леонидовны Новоженовой перекликается с географией представленных в книге работ. Это не удивительно: она везде находит единомышленников, заражает идеями благодаря удивительной способности замечать новое, говорить о новом легко и интересно, вдохновлять. Здесь и родной Саратов, представленный именами-легендами, и ставший родным Гданьск, который представляют преданные коллеги, ученики и воспитанники. Верные друзья из Слупска, Ольштына, Катовиц, Москвы, Калининграда, Новгорода, Новосибирска, Ульяновска, Острavy. Все мы хотели обозначить свое присутствие в жизни нашей героини, а также ее присутствие в наших жизнях и наших научных работах.

Татьяна Кананович

NOTA BIOGRAFICZNA

Dr hab. Zoja Nowożenowa, prof. nadzw. Uniwersytetu Gdańskiego, w 1968 roku ukończyła szkołę średnią w Saratowie (Rosja) i w tym samym roku rozpoczęła naukę na Wydziale Filologicznym Saratowskiego Uniwersytetu Państwowego. Studia ukończyła z wyróżnieniem w roku 1973 i kontynuowała naukę na studiach doktoranckich w Instytucie Języka Rosyjskiego im. W.W. Winogradowa Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie. W roku 1983 obroniła pracę doktorską na temat: *Структурно-семантические типы глагольных предложений в русском языке* i zaczęła pracę na Uniwersytecie Saratowskim. W roku 1985 została pracownikiem Instytutu Filologii Rosyjskiej Uniwersytetu Gdańskiego, w którym na stanowisku docenta pracowała do roku 1995. W 1995 roku rozpoczęła pracę w Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku. W 2001 roku obroniła pracę habilitacyjną pt. *Русское глагольное предложение: структура и семантика*. W roku 2002 została mianowana na stanowisko kierownika Zakładu Językoznawstwa Rosyjskiego w Słupsku, otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego PAP. W roku 2005 ponownie podjęła pracę na Uniwersytecie Gdańskim na stanowisku profesora UG i kierownika zakładu. Przy udziale dr hab. Zoi Nowożenowej, prof. nadzw. UG, w latach 2005–2006 w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej powstał Zakład Translatoryki i Komunikacji Międzykulturowej, którego kierownikiem była do roku 2011.

Działalność dydaktyczna Profesor Nowożenowej obejmuje wachlarz licznych i różnorodnych zajęć dydaktycznych. Wiele z nich było realizacją własnych pomysłów Pani Profesor, które opracowywała w formie sylabusów i wdrażała w życie w postaci wykładów i ćwiczeń. W ten sposób – od podstaw – powstał Zakład Translatoryki i Komunikacji Międzykulturowej z programem własnej specjalności, a później, w oparciu o opracowany już model – specjalności: translatoryka i język biznesu oraz translatoryka i komunikacja międzykulturowa na studiach I i II stopnia filologii rosyjskiej. Pani Profesor uczestniczyła również w tworzeniu programu studiów na kierunku roszjoznawstwo.

Profesor Nowożenowa prowadziła i prowadzi następujące wykłady i zajęcia: gramatyka opisowa języka rosyjskiego, praktyczna nauka języka rosyjskiego, komunikacja międzykulturowa, translatoryka, stylistyka, kierunki i metodologie badań w językoznawstwie, dyskurs rosyjski, wstęp do językoznawstwa, procesy rozwojowe we współczesnym języku rosyjskim, język reklamy i środków masowego przekazu, lingwistyczna analiza tekstu, wykłady monograficzne i ogólnowydziałowe, seminaria licencjackie, magisterskie, doktoranckie. Jest opiekunem naukowym 80 licencjatów i 200 magistrów. Wypromowała 6 doktorów, są to: dr Aleksandra Klimkiewicz, dr Marcin Zborowski, dr Małgorzata Kudlik, dr Ida Marciniak, dr Agnieszka Wysomierska, dr Marcin Trendowicz.

Profesor Nowożenowa jest organizatorem znanej w kraju i za granicą cyklicznej międzynarodowej konferencji naukowej „Tekst jako kultura. Kultura jako tekst”. Jest również pomysłodawcą, głównym organizatorem i przewodniczącą jury corocznego studenckiego Konkursu Translatorycznego, który już od 10 lat zrzesza wielbicieli przekładu z języka rosyjskiego na język polski. W roku 2017 i 2018 z jej inicjatywy na Wydziale Filologicznym odbyły się Dni Piśmiennictwa Słowiańskiego, które połączyły wykładowców i studentów Instytutu Rusycystyki i Studiów Wschodnich oraz Katedry Sławistyki.

Pani Profesor wniosła ogromny wkład w umiędzynarodowienie uczelni. Do jej zasług należą: zawarcie umów pomiędzy Uniwersytetem Gdańskim i Tomskim Uniwersytetem Państwowym oraz Rosyjskim Uniwersytetem Przyjaźni Narodów w Moskwie, rozwój i wsparcie współpracy akademickiej z Bałtyckim Uniwersytetem Federalnym im. I. Kanta w Kaliningradzie oraz z Saratowskim Uniwersytetem Państwowym, zawarcie pierwszych umów bilateralnych w ramach programów Erasmus i Erasmus+ [Uniwersytet w Granadzie (Hiszpania), Trinity College (Irlandia), Uniwersytet Ostrawski (Czechy) i in.]. Na zaproszenie Pani Profesor w Instytucie gościli światowej sławy naukowcy i zasłużone dla polskiej i rosyjskiej kultury wybitne osobowości.

Profesor Nowożenowa jest autorką i redaktorem wielu prac naukowych, wśród których są monografie naukowe, artykuły, recenzje, opublikowane w Polsce i za granicą. Od wielu lat uczestniczy w ważnych konferencjach w kraju i poza nim (na swoim koncie ma udział w ponad 100 konferencjach).

Jest członkiem kolegiów redakcyjnych prestiżowych czasopism krajowych i zagranicznych, publikujących prace z zakresu filologii: „European Social Science Journal” (Rosja), „Российский лингвистический ежегодник” (Rosja), „Проблемы речевой коммуникации” (Rosja), „Mundo Eslavo” (Hiszpania), „Polilog. Studia Neofilologiczne” (Polska), „Słupskie Prace Humanistyczne” (Polska) i in. Jest stałym członkiem Rady ds. nadania stop-

nia doktora i doktora habilitowanego w zakresie nauk filologicznych w Bałtyckim Uniwersytecie Federalnym im. I. Kanta w Kaliningradzie, a także członkiem Polskiego Towarzystwa Rusycystycznego i Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego.

Za osiągnięcia naukowe otrzymała Nagrodę Rektora Saratowskiego Uniwersytetu Państwowego za podręcznik akademicki pt. *Семантическая структура предложения в русском языке* (1985) oraz w 2002 roku Nagrodę I stopnia Rektora Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku za działalność naukową. Została odznaczona nagrodami państwowymi Rzeczypospolitej Polskiej: w 2013 roku Srebrnym Medalem za długoletnią służbę oraz w 2014 roku Medalem Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania.

*Tatiana Kananowicz
Aleksandra Klimkiewicz*

БИОГРАФИЯ

Доктор филологических наук, профессор Гданьского университета Зоя Леонидовна Новоженова окончила среднюю школу в Саратове (Россия) в 1968 г. и в этом же году поступила на филологический факультет Саратовского государственного университета им. Н.Г. Чернышевского. В 1973 г. с отличием закончила университет и поступила в аспирантуру Института русского языка Академии Наук СССР им. В.В. Виноградова. В 1983 г. защитила кандидатскую диссертацию под названием *Структурно-семантические типы глагольных предложений в русском языке* и начала научную и преподавательскую работу в Саратовском государственном университете. В 1985 г. стала сотрудником Института русской филологии Гданьского университета, где проработала доцентом до 1995 г. В 1995 г. перешла на работу в Поморскую педагогическую академию в Слупске. В 2001 г. защитила докторскую диссертацию под названием *Русское глагольное предложение: структура и семантика*. С 2002 г. является заведующей кафедры русского языкознания Института нефилологии Поморской педагогической академии, получает титул профессора Поморской педагогической академии. С 2005 г. возобновила работу в Гданьском университете на должности профессора Гданьского университета и заведующей кафедры. При ее участии в 2005–2006 гг. была организована кафедра переводоведения и межкультурной коммуникации, которой профессор З. Новоженова руководила до 2011 г.

Дидактическая деятельность профессор З.Л. Новоженовой охватывает широкий круг многочисленных и разнообразных лекций и практических занятий. Профессор Новоженова активно проявляет себя в дидактической сфере: ею были предложены и разработаны многие дисциплины и лекционные курсы. Она внесла большой вклад в структурные изменения в Институте. Была организатором Кафедры переводоведения и межкультурной коммуникации со специальностью «переводоведение и межкультурная коммуникация», программа обучения по которой позже легла в основу актуальных специальностей «переводоведение

Wydawnictwo
Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-727-9